

Alderdomsforsikringsagen

i

Tyskland og i Sverig.

Af

cand. jur. & polit. **Cordt Trap.**

I Nationaløkonomisk Tidsskrifts Januarhefte for indeværende Aar har jeg givet en kort Fremstilling af, hvad der i forskellige Lande i Evropa er foretaget fra Statens Side til Fremme af Arbejdernes Alderdomsforsikring. Siden da er der paa dette Omraade sket tvende Begivenheder af Interesse: den tyske Alderdomsforsikringslov og det fra den svenske Arbejderforsikrings-Komité fremkomne Forslag. Tyskland har, i det mindste foreløbig, lagt Slutstenen paa sin Alderdomsforsikringslovgivning ved Kejserens Stadfæstelse under 22. Juni 1889 af det af Rigsdagen vedtagne Forslag om Arbejdernes Alderdomsforsikring; — da denne Lov, saa vel ved sin store Rækkevidde, — den antages at medføre Forsikringspligt for omtrent 11 Millioner Mennesker —, som ved det i den nedlagte fortrinlige Arbejde, er og vel for lange Tider vil blive Hovedbegivenheden paa det socialøkonomiske Omraade, skal jeg tillade mig noget nærmere at gengive dens Indhold, for saa vidt det kan siges at

have principiel Betydning, med Udskydelse af de, iøvrigt højst interessante Bestemmelser, vedrørende den tekniske Side af Forsikringens Gennemførelse. Ogsaa det svenske Forslag skal jeg angive i dets Hovedtræk.

Som kortelig omtalt i en Note til min tidligere Afhandling, var det oprindelige tyske Forslag til en Alderdomsforsørgelse for Arbejdere allerede i Forbundsraadet blevet underkastet betydningsfulde Forandringer, og med væsentlig Hensyntagen til disse foreligger den endelige Lov med et fra det oprindelige Forslag meget forskelligt Indhold.

Det obligatoriske Grundlag for Forsikringen er bibeholdt, og Kredsen af de Personer, Forsikringen er bestemt til at omfatte, er i det væsentlige forbleven uforandret. Dens Hovedbestand bestaar nu, som dengang, af 1) højere eller lavere Arbejdere eller Tyende, 2) Arbejderformænd, Handelskommissarier eller Lærlinge, naar deres Løn ikke overstiger 2000 M., 3) Personer, hørende til tyske Skibes Besætninger. Ved Siden heraf kan Forsikringen ved Forbundsraadets Beslutning udvides til Erhvervsdrivende, som ikke regelmæssig beskæftige mindst en Arbejder, samt overhovedet til selvstændige Erhvervsdrivende i Husindustrien. Rigs-, Stats- samt pensionsberettigede Kommunalembesmænd ere ikke forsikringspligtige, andre Personer i disse Institutioners Tjeneste ej heller, for saa vidt de efter Forbundsraadets Skøn opfylde visse, nærmere angivne Betingelser. Befriede for Forsikringspligten ere Personer, der paa Grund af legemlig og aandelig Tilstand vedvarende ikke ere i Stand til at fortjene en Tredjedel af den paa vedkommende Sted almindelige Dagløn, samt Personer,

der som Vederlag for deres Arbejde kun erholde frit Underhold.

Bestemmelserne om Rentenydelsens Indtræden ere i det væsentlige gaaede uforandrede over i Loven, dog saaledes, at Invaliderenten først erholdes, naar Vedkommende ikke aarlig kan fortjene en Sjattedel af sin beregnede gennemsnitlige Aarsfortjeneste i de sidste 5 Aar samt en Sjattedel af det 300-dobbelte Beløb af den paa sidste Beskæftigelsessted almindelige Dagløn. Invaliderente erholder ogsaa den ikke vedvarende Erhvervsudygtige, naar han uafbrudt i et Aar har været ude af Stand til at erhverve.

Derimod ere Bestemmelserne om Rentens Størrelse, de forskellige Faktoreres Bidrag samt tildels Betingelserne for Rentenydelsens Erhvervelse undergaaede væsentlige Forandringer. Mænd og Kvinder stilles lige, men de Forsikringspligtige inddeles i Henseende til Rentens og Præmiernes Størrelse i 4 Klasser, eftersom de have en aarlig Indtægt paa indtil 350 M., fra 350 til 550 M., fra 550 til 850 M. eller over 850 M. Loven giver dernæst nærmere Regler om Arbejdsfortjenestens Beregning. Enhver Rente bestaar nu dels af et fast aarligt Bidrag fra Riget paa 50 M. for hver rentenydende Person, hvilke Beløb tilskydes, efterhaanden som de tages i Brug, dels af et gennem Indbetalinger til Forsikringsanstalten tilvejebragt Beløb, der for Invaliderenten udgør 60 M., som med hver tilbagelagt Bidragsuge for de forskellige Klasser stiger med henholdsvis 2, 6, 9 og 13 Pf., for Aldersrenten en Sum, svarende til 4, 6, 8 og 10 Pf. for hver Bidragsuge. Er der erlagt Præmier i flere end 1410 Uger, kommer

Overskuddet ikke i Betragtning. Som det vil ses, har man opgivet den af Schäfte anbefalede stigende Skala og Rentens Udmaaling efter Arbejdszoner; man har ment, at man ved det nu gennemførte System har taget et mere rationelt Hensyn til den Enkeltes tidligere Livsførelse, uden hvilket Loven vilde vække Misfornøjelse netop hos den bedre stillede Del af Arbejderklassen og derved let kaste den i Armene paa Socialismen; det faste aarlige Tilskud fra Riget har overhovedet sine Fordele. Til Erhvervelse af Rentenydelsesretten kræves, ligesom oprindelig, Erlæggelse af Bidrag i en vis Ventetid, der for Invaliderenten udgør 5, for Aldersrenten 30 Bidragsaar; men til et saadant kræves nu kun 47 Bidragsuger, som ikke behøve at følge efter hinanden, kun at Adgangen foreløbig mistes, naar der i 4 paa hinanden følgende Kalenderaar ikke udredes Bidrag i mindst 47 Uger. Herved har man i det væsentlige afkræftet den Indvending, som fra indsigtfuld Side rettedes mod Lovforslaget, at selv en kortvarigere Arbejdsløshed let vilde gøre Forsikringen uvirksom, hvilket atter vilde have krævet en Forsikring mod Arbejdsløshed som nærnærende Lovs nødvendige Supplement. Her maa nævnes den Bestemmelse, at under Sygdom, militær Tjenesteplicht og i Krigstider frivillig Tjeneste stilles de hertil medgaaede Tider lige med Bidragsuger. Riget overtager de paa Grund af militær Tjeneste udfaldne Bidrag. Præmierne blive for hver enkelt Klasse at fastsætte saaledes, at de foruden Dannelsen af et Reservefond og Afholdelse af Forvaltningsomkostninger forslaa til Dækning af de af Anstalterne tilskydende Renters Forsikringsværdi. Indenfor hver Klasse kunne de fastsættes

forskelligt efter Vedkommendes faglige Beskæftigelse. I den første Bidragsperiode, der er fastsat til 10 Aar, opkræves der henholdsvis 14, 20, 24 og 30 Pf. ugentlig. Disse Beløb udredes gennem Arbejdsgiverne, som indeholde Halvdelen i Arbejdernes Løn.

En Hovedforandring har det oprindelige Udkast undergaaet i Henseende til Forsikringens Organisation. Fagforbundene ere opgivne, og Forsikringen sker gennem Anstalter, som efter de enkelte Regeringers Bestemmelse oprettes for Kommunalforbund eller hele Stater. Der kan oprettes én Anstalt for flere saadanne Forbund eller Stater. For saa vidt Anstaltens Formue ikke strækker til, indestaar Kommunalforbundet eller Forbundsstaten for de indgaaede Forpligtelsers Opfyldelse.

Forsikringsanstalten ledes af en Bestyrelse, som bestaar af en eller flere Embedsmænd i vedkommende Kommunalforbund eller Forbundsstat; det kan i Statutten bestemmes, at Bestyrelsen ogsaa skal omfatte andre Personer. Ved Bestyrelsens Side stilles et Udvalg, bestaaende af Repræsentanter for Arbejdsgivere og Arbejdere. Valget foretages af Bestyrelserne i forskellige, nærmere angivne, avtoriserede Understøttelseskasser eller, for saa vidt de forsikrede Personer ikke tilhøre saadanne, Repræsentationerne for Kommunalforbundene eller Bestyrelserne for de kommunale Sygekasser. Valgbare til Repræsentanter for Arbejdsgivere og Arbejdere ere henholdsvis kun Personer af de Paa-gældendes egen Klasse. Ved Siden heraf kunne Statutterne fastsætte Dannelsen af et Tilsynsraad, hvori der skal findes lige mange Repræsentanter for Arbejds-

givere og Arbejdere, der ligeledes vælge Tillidsmænd som stedlige Organer.

For at værne Arbejdernes Stilling har man ment det nødvendigt at give den Bestemmelse, at Arbejdernes Fraværelse fra Arbejde paa Grund af Opfyldelse af deres Pligter i Henseende til nærværende Lov ikke berettiger Arbejdsgiverne til at afskedige dem for Kontraktens Udløb. I den forud for Lovens Tilblivelse fremkomne Literatur hævdede der sig Røster, som spaaede, at Arbejdernes Deltagelse kun vilde blive paa Papiret, idet der i det praktiske Liv vilde rejse sig allehaande Hindringer derimod, blandt hvilke Arbejdsgivernes Uvilje mod at stilles i Klasse med deres Arbejdere ej vilde være den mindste, og man fremdrog flere meget slaaende Exempler fra de gennem Ulykkesforsikringen hentede Erfaringer. For at imødegaa disse Vanskeligheder er det, at man har givet den ovennævnte Bestemmelse og tillige, skønt de forskellige Hverv ere Æreshverv, givet de Forsikrede Vederlag for mistet Arbejdsfortjeneste.

Til Varetagelse af det Offentliges Interesse indsætter Landets Regering i Forstaaelse med Rigskansleren en Kommissarius.

For hver Forsikringsanstalts Omraade oprettes mindst én Voldgiftsdomstol, bestaaende af en Formand, som er Embedsmand, og lige mange Repræsentanter for Arbejdsgivere og Arbejdere. mindst to for hver. De vælges i adskilte Valghandlinger af Repræsentanterne for de paagældende Klasser i Udvalget. Afgørelsen i Voldgiftsretten træffes ved Stemme flerhed og af mindst 3 Medlemmer.

Gør en Forsikret Fordring paa Understøttelse, maa

han henvende sig til den lavere administrative Embedsmand i det Distrikt, til hvis Forsikringsanstalt han sidst har erlagt Præmier; denne Embedsmand træffer da en Afgørelse efter at have givet Tillidsmændene samt Bestyrelsen for den Sygekasse, hvortil den Forsikrede hører, Lejlighed til at ytre sig. Vil den Forsikrede ikke blive staaende herved, maa han henvende sig til Voldgiftsretten, hvorfra der er Appel til »das Reichsversicherungsamt«, men kun for saa vidt der paa-beraibes en egentlig Retskrænkelse. Denne Auctoritets Afgørelse er inappellabel.

Jeg har omtalt Forsikringens Organisation noget nærmere for at fremkalde et Indtryk af, at man, skønt den øverste Ledelse er lagt i Haanden paa Embedsmænd, dog har været betænkt paa ad forskellige Veje at lade de Bidragydende deltage i Forsikringens Virksomhed, hvorved man, i det mindste for Arbejdernes Vedkommende, ikke alene har været ledet af Hensynet til at sikre en heldigere Gennemførelse af selve Forsikringen, men tillige, ved at drage dem ind i de Afgørendes Kreds, vedligeholde deres Interesse for Forsikringen og højne deres Selvfølelse.

Af mere almindelig Interessé er den Bestemmelse, at en Kommune eller et Kommunalforbund ved statutmæssig Bestemmelse kan fastsætte, at for saa vidt Land- eller Skovarbejdere, ganske eller tildels, modtage deres Løn i Form af Naturalier, kan den dem tilstaaede Understøttelse indtil et Beløb af $\frac{2}{3}$ ydes dem i saadanne. Forpligtelsen til at yde gaar da over paa Kommunalforbundet, som indkasserer de tilsvarende Beløb. Kvitteringsbøgerne ere i Loven erstattede med Kvitteringskort. Ved strenge Straffe har man søgt at

sikre sig imod, at disse benyttedes i andet Øjemed, navnlig til Skudsmaalsbeviser mellem Arbejdsgiverne indbyrdes, idet Frygten herfor vilde have gjort Forsikringen upopulær hos store Dele af Befolkningen. Arbejdsgiverne ere uberettigede til at tilbageholde Kortene mod de Forsikredes Vilje, og til yderligere Betyggelse kan det i Statutterne fastsættes, at Indklæbningen af Sparemærker i Bøgerne skal ske gennem forskellige, nærmere angivne, Avtoriteter, som da have Ret til at inddrive de udlagte Beløb fra Arbejdsgiverne.

Loven udtaler, at Kommunernes og Fattigforbundenes Pligt til Understøttelse af trængende Personer ikke berøres af nærværende Lov.

For at bevirke, at Loven hurtigere kan træde i Virksomhed, har man givet følgende Overgangsbestemmelser. For Forsikrede, som i de første fem Aar efter Lovens Ikrafttræden blive erhvervsudytige, og som have udredet Bidrag i mindst ét Bidragsaar, formindskes Ventetiden for Invaliderenten med det Antal Uger, i hvilket de i de sidste fem Aar før Indtrædelsen af Erhvervsudytigheden have staaet i et Arbejds- eller Tjenesteforhold, som efter Loven vilde have begrundet Forsikringspligt, og for Personer, som ved Lovens Ikrafttræden have fyldt det 40de Aar, og som bevise, at de i de tre sidste Kalenderaar før det nævnte Tidspunkt i mindst 141 Uger have staaet i et forsikringspligtigt Arbejdsforhold, formindskes Ventetiden med saa mange Bidragsaar, som deres Levealder overstiger 40 Aar.

Efter det svenske Forslag er enhver svensk Under-
 saat, som er optaget i Mandtalslisterne og befinder sig
 i en vis Alder, pligtig at skaffe sig en Livrente i sin
 Alderdom. I denne Hensigt er han fra det Kalender-
 aar, da han fylder 19, til det, da han fylder 28 Aar,
 begge inklusive, forpligtet til at gøre visse Indskud til
 Rigsforsikringsanstalten; disse kunne enten være periodiske
 Bidrag paa 3 Kr. 25 Øre Kvartalet, strækkende sig ud-
 over hele det nævnte Tidsrum, eller 104 Kr. ved dets
 Begyndelse eller et mindre Beløb med Tilslutning af
 senere regelmæssige Ydelser. Herved sikres der en
 aarlig Understøttelse paa 72 Kr. fra det fyldte 60de
 Aar. For Personer, der som Tyende, Arbejder eller i
 anden Egenskab mod Løn er ansat i Andres Tjeneste,
 foreslaas Beløbet udredet af Arbejdsgiveren, der da af-
 drager det i Lønnen. Hver Forsikret har sin egen
 Konto med Anstalten.

For at fremme Forsikringens Gennemførelse fore-
 slaas det, at hver Kommune aarlig skal indbetale til
 Livsforsikringsanstalten et Beløb, svarende til et Multiplum
 af 13 Kroner og 3 pCt. af den sidst i Mandtalslisterne
 opførte Befolkning; Beløbet skal anvendes til Udredelse
 af Afgifter for Personer, der paa Grund af bristende
 Evne have været ude af Stand til selv at erlægge
 Præmier i et tilbagelagt Kvartal. Er Beløbet ikke fuldt
 benyttet, fradrages den resterende Sum i den paafølgende
 Aarsindbetaling. Det oplyses i Motiverne, at Folke-
 mængden i de af Forslagets Bestemmelser omfattede
 Aldersklasser udgør 16.58 pCt. af Folkemængden i dens
 Helhed, saa at c. 18 pCt. af Befolkningen indenfor de
 nævnte Aldersklasser kan nyde godt af Kommunernes
 Understøttelse.

Har en Husbond ikke erlagt de for sine Undergivne forfaldne Beløb inden Kvartalets Udløb, foreslaas de inddrevne efter de for Statsskatter gældende Regler; har ellers en forsikringspligtig Person ikke betalt sine Afgifter ved Aarets Slutning, tager Kommunen Bestemmelse, om de skulle inddrives. Dette staar i nøje Overensstemmelse med, at det er Kommunerne, som tage Bestemmelse om Fordelingen af de af dem tilskudte Beløb, uden at der er opstillet andre Indskrænkninger, end at det Offentlige ikke maa erlægge Præmier for samme Person i et længere Tidsrum end fem Aar.

Der er aabnet Adgang til frivillig Forsikring efter visse, til den tvungne Forsikring nøje sig knyttende Hovedformer.

Alternativt, under Hensyntagen til en kongelig Skrivelse af 28. Juli 1888, er det foreslaaet, at Kommunerne paa ovenomtalte Maade tilskyde et Beløb, svarende til et Multiplum af 13 Kr. og $4\frac{1}{2}$ pCt. af de i det sidste Aar i Mandtalslisterne opførte Personer. Halvdelen af denne Sum skal da erstattes af Staten.

Der er dernæst foreslaaet visse Overgangsbestemmelser, hvorefter ogsaa Personer, som i det Aar, Loven træder i Kraft, fylde mindst 20 og højst 28 Aar, skulle forsikres. De i Overgangsaarene, paa Grund af Aldersklassernes forhøjede Antal øgede Udgifter, foreslaas dækkede af Staten.

I Motiverne begrundes nærmere det her kortelig gengivne Forslag. Jeg skal ikke gaa nærmere ind paa disse, men kun tillade mig at fremdrage tvende deri indeholdte Oplysninger, vedrørende Forhold, som i ethvert Land ville faa Betydning ved Indførelsen af en

almindelig Alderdomsforsikring. Den ene, som ved Siden af principielle Betragtninger anføres til Støtte for, at den tvungne Forsikring ikke bør indskrænkes til Arbejderstanden og dermed ligestillede Personer, gaar ud paa, at den Del af Befolkningen, som ikke hører til de nævnte Klasser, kun udgør 5.75 pCt. af den hele Befolkning. Den anden oplyser, at Aldersklassernes Kontingent til Fattigvæsenet netop stiger stærkt ved det for Understøttelsens Indtræden foreslaaede 60de Aar, og medens det saaledes i Alderen fra 20 til 25 Aar udgør 1.5 pro mille, udgør det fra 60 til 65 Aar 32.9 pro mille af Befolkningen i de paagældende Aldersklasser.

Forskellige af Komiteens Medlemmer have taget Afstand fra nærværende Forslag. Komiteens Ordfører Hederstierna, med Tilslutning af Axell, forkaster Forsikringens obligatoriske Grundlag og anbefaler frivillig Forsikring, om fornødent med Tilskud fra Statens Side af en vis Del af Arbejdernes egne Bidrag, Beckmann og Grev Hamilton anbefale Forsikringstvang, Præmiernes Fordeling paa et længere Tidsrum, kollektiv Forsikring og Bidrag fra Staten, som skaffer de nødvendige Midler tilveje ved Paalæggelsen af en særlig Skat; andre Medlemmer tage Reservationer over for bestemte Punkter i Forslaget.

Efter saaledes kortelig at have gengivet Indholdet af den tyske Lov og det svenske Forslag, skal jeg forsøge en Sammenligning mellem de i dem nedlagte Grundsætninger til en bedre Belysning af deres Karakter og Vurdering af deres relative Værd.

Begge have kastet Manchesterlærens Tro paa Frihedens Evne til at magte det omhandlede Livsforhold overbord; men dér hører Ligheden i Virkeligheden op. Den tyske Lov er, med sin nøje Sammenknytning af de Forsikredes Pligt til at yde Bidrag til deres egen Forsørgelse og Ret til at kræve Tilskud fra andre Faktorer, med sin Hensyntagen til den Forsikredes individuelle Livskrav og endelig ved sin Iver for at delagtiggøre Arbejderen i Forsikringsorganismens Virksomhed, en socialøkonomisk Akt. I Modsætning hertil er det svenske Forslag i høj Grad præget af den individualistiske Sætning om Enhvers Pligt til at sørge for sin Alderdom. Det er denne, der som en rød Traad gaar gennem de vigtigste af Forslagets Bestemmelser. Den viser sig allerede deri, at Forsikringen skal omfatte hele Nationen, — Enhver kan jo komme til at trænge til Hjælp i sin Alderdom —, og i, at den obligatoriske Rente er ens for Alle, — her mærkes intet til den tyske Lovs Bestræbelser for at tage Hensyn til de individuelle Livsforhold —, og endelig i Forsikringens Gennemførelse uden nogen Deltagelse fra de Forsikredes Side. I sit Princip vilde den foreslaaede Ordning blive mere individualistisk end den nugældende. Man maa i saa Henseende ikke lade sig føre paa Vildspor af, at Kommunerne (efter det subsidiære Forslag tillige Staten) yde deres Tilskud; thi dette sker væsenlig i Kraft af Sætningen, hvor Intet er, er Intet at tage. Det afgørende er, at medens Samfundet nu, indtil det Øjeblik, Individet falder det Offentlige til Byrde, ikke bekymrer sig om dets økonomiske Livsførelse, altsaa heller ikke om dets Forsorg for de gamle Dage, gaar den foreslaaede Ordning jo netop ud paa ved Tvang at forhindre,

at det i Tiden maa ty til Samfundsformuen i alle Tilfælde, hvor saadant overhovedet lader sig hindre. Det maa dog ikke overses, at Forslaget indeholder Bestemmelser, som pege i modsat Retning, saaledes Adgangen til at tegne frivillig Forsikring, Opretholdelsen af en særlig Konto for hver Forsikret, Forbudet imod, at det Offentlige maa betale Præmier for en enkelt Person i mere end fem Aar, for at Understøttelsen kan komme saa Mange som muligt til Gode, Bestemmelser, som alle søge at fremkalde en Medvirken fra den Forsikredes egen Side.

Det svenske Forslag frembyder ikke ubetydelige praktiske Fordele. Det har antaget den, blandt Andre af Blackley fremsatte Tanke, at henlægge Præmieydelsen til de unge Aar, den Tid i den arbejdende Befolknings Liv, da den fulde Arbejdsindtægt er naat, uden at de økonomiske Byrder tynde saa stærkt, som senere. Et Spørgsmaal er det dog, om Forslaget har givet denne Tanke en heldig Anvendelse. Tidsrummet for Præmiebetalingen burde efter mit Skøn afpasses saaledes, at denne ophørte, naar Forpligtelserne overfor Familien begyndte at tynde stærkere, og som det ønskeligste maatte det betragtes, naar Betalingen kunde være afviklet ved Ægteskabets Indgaaelse. Ophører Præmiebetalingen først med det 28de Aar, tør det ikke haabes, at Mange af de Arbejdere, som ere tilbøjelige til at stifte tidligt Ægteskab, af den Grund ville opsætte dets Indgaaelse; anderledes maaske, hvis Tiden for Præmiebetalingen sattes t. Ex. fra 18 til 24 Aar. Dels vilde Ophøret af Forsikringsbidragene, som i det kortere Tidsrum maatte sættes højere, blive mere mærkbar, dels vilde det forekomme Arbejderen, som i Følge sine

økonomiske Forholds Karakter er stærkt fristet til tidligt Ægteskab, som noget mere overkommeligt at vente, til Forsikringspræmierne høre op.

Det svenske Forslags Bestemmelser om det Offentliges Tilskud vilde have visse Fordele. Lagt i Hænderne paa Kommunerne vilde Fordelingen muliggøre en i det enkelte gaaende Undersøgelse, hvorved det kunde undgaas at yde Hjælp, hvor denne ej var strengt fornøden, men netop til denne Side af Forslaget knytter der sig uløselige Mangler. Medens den tyske Lov nøje bestemmer Arbejderens retlige Stilling overfor Forsikringsspørgsmaalet, og de Tilskud, han modtager ved Siden af sine egne Præmiebetalinger, derfor tilkommer ham som en Ret, er der efter det svenske Forslag overhovedet ikke Tale om nogen Ret for den Ubemidlede; hvad der i det enkelte Tilfælde blev ydet af det Offentlige, vilde være en Naadesgave, og selv om Lovgivningen ikke lod denne medføre den offentlige Fattighjælps Virkninger lige overfor Tab af borgerlige og politiske Rettigheder, vilde den offentlige Mening let stemple den som dermed væsentlig ensartet, og for den Modtagende vilde den have Fattighjælps demoraliserende Virkninger. I Mangel af regulerende Bestemmelser vilde det ogsaa let ske, at Uddelingen af det Offentliges Tilskud skete efter højst uensartede Principer, og det er vistnok et farligt Experiment ikke at sætte nogen Grænse nedad for Kommunernes Tilskud. En Fare ligger der endvidere deri, at det langt fra at give Opfordring til forøget Fortjeneste, i mange Grænsetilfælde snarere sætter en Præmie paa en ringere Indtægt; ofte vil Forholdet kunne stille sig saaledes, at den Forsikrede ikke vil have nogen Interesse i en Merfortjeneste, naar denne

kunde beregnes at medgaa til Præmier, det Offentlige ellers vilde afholde.

Det svenske Forslag vilde, gennemført som Lov, vanskelig kunne gøre Krav paa at være andet end en, vistnok heldig, Reform af det nuværende Fattigvæsen, for saa vidt det ogsaa omfatter de Gamles Forsørgelse; den tyske Lov er noget mere; selv om det er tvivlsomt, om den fuldt ud vil opfylde de Forventninger, der fra ledende Kredse i Tyskland stilles til den, er den et stortstilet Forsøg paa at afhjælpe et af det moderne Samfundslivs værste Brøst, og man maa yde den Energi til at binde an med Løsningen af de største Opgaver, som deri har fundet Udtryk, sin fulde Anerkendelse. Den nys gennemførte Lov maa betegnes som det nye Kejserriges største Bedrift i Fredens Tjeneste.
